

Motion till riksdagen 2009/10:Sk334

av Finn Bengtsson m.fl. (m)

Skattereduktion vid organdonation

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheterna att införa en symbolisk årlig skattereduktion vid erbjudande om organdonation.

Motivering

Bristen på organdonatorer är ett kroniskt problem inom sjukvården. Efterfrågan är betydligt större än tillgången. Alltför lång väntan i transplantationskön är inte sällan förknippad med onödiga förtida dödsfall, åtminstone i förhållande till vad sjukvården i dag förmår att prestera. Det gäller alltså att finna vägar att öka tillgången på organdonatorer.

Tillgången begränsas i dag både av brist på rutiner vid vissa sjukvårdsinrättningar och av att det frivilliga donationsregistret totalt (sommaren 2008) endast upptar 1 523 400 personer av landets invånare. Tyvärr visar anslutningen till det frivilliga donationsregistret över tid snarast en vikande trend under senare år trots omfattande informationskampanjer. Tillfälliga uppgångar i anslutningen till registret kan ses som konsekvens av populära tv-program och liknande, men på längre sikt är detta inte hållbara förändringar i rätt riktning för att möta det behov av organdonatorer som dagens sjukvård skulle behöva.

Möjliga åtgärder

Bland de politiska åtgärder som därför föreslagits märks en förfrågan i samband med situationer som majoriteten av medborgare återkommande ställs inför, exempelvis i samband med den årliga allmänna självdeklarationen. Men organdonationsförfrågan bör inte förknippas med något negativt, utan

Fel! Okänt namn på

bör betona det humanistiska värde som ligger i att på frivillig väg acceptera att eventuellt kunna komma i fråga som organdonator till avgörande hjälp för en medmänniska i nöd. Enbart krav på en ”organdeklaration” vid den allmänna självdeklarationen ger inte den positiva klang som ett sådant erbjudande från en bredare allmänhet bör förknippas med för att locka potentiella donatorer att ta steget och anmäla sig. Rimliga ”morötter” för att motivera ett aktivt men frivilligt ställningstagande är i detta sammanhang klart att föredra framför upplevandet av piskor från ”Myndighetsverige”.

Tidigare goda erfarenheter från en sådan filantropisk insats har vi vid exempelvis blodgivning och deltagande som frisk frivillig i läkemedelsstudier. I dessa sammanhang utgår vanligen en mindre ekonomisk ersättning till den frivillige ”donatorn” för ”sveda och värk”.

Men att vara beredd att donera organ från sig själv för att hjälpa andra medmänniskor har sina alldeles speciella förutsättningar. Man vet från situationen med människor som donerar sin kropp för vetenskapen (exempelvis för dissektion av medicinspersonal under utbildning), att ersättning i form av ett belopp i handen vid undertecknandet inte har varit optimalt om beslutet är oåterkalleligt.

Förslag

Om samhället vill ta ett ansvar för att öka tillgången till organ möjliga för transplantation under goda etiska premisser, borde staten kunna ikläda sig ett ansvar i form av en mindre, kanske snarast symbolisk, ekonomisk ersättning i form av en skattereduktion för den som ansluter sig till donationsregistret genom exempelvis självdeklarationen.

Staten borde kunna motivera detta genom att kunna se en återkommande, minimal ersättning genom skatteavdrag som en investering för att öka tillgången till organ för transplantation och som en rimlig motprestation för att befolkningen hjälper till och löser ett hittills olöst problem.

Vi talar om en ”symbolisk” ersättning genom skatteavdrag. Kanske en fast summa på 100 kr, så att den också får en fördelningspolitisk profil?

Känslan av att varje år kunna stiga av och på donationsregistret, vittnar berörda lobbygrupper om, är en av de viktigaste ”frihetsaspekterna” för att inte komplicera donationsbeslutet med känslan av att binda sig för evigt. Den beslutsångesten vill vi undvika.

Skattemyndigheten behöver inte hålla reda på eventuella förändringar av in- och uttåg ur registret, utan det är den senaste självdeklarationen, som är en offentlig handling, som gäller som uppdaterat beslutsdokument i skarpt läge. Transplantationskoordinatören kan med vårt förslag enkelt, med en knapptryckning, checka av om den avlidne är med eller inte. Detta årliga återkommande ställningstagandet avlastar de anhöriga i och med att beslutet ofrånkomligt är den avlidnes eget och fattat så nyligen som i samband med senaste självdeklarationen. Det underlättar mer för de anhöriga än ett ”testamente” skrivet för 30 år sedan.

Fel! Okänt namn på

Vi föreslår därför att regeringen ser över möjligheterna att en symbolisk årlig skattereduktion vid erbjudande om organdonation införs.

Stockholm den 1 oktober 2009

Finn Bengtsson (m)

Gunnar Axén (m)

Andreas Norlén (m)